

LXXII. COSAC PLENÁRIS ÜLÉS

II. SZEKCIÓ: AZ EURÓPAI UNIÓ HELYZETE AZ INTÉZMÉNYI ÁTALAKULÁS ÉVÉBEN ÉS A LISSZABONI SZERZŐDÉS 15 ÉVE

Az európai parlamenti választásokat 2024. június 6. és 9. között tartották az EU 27 tagállamában. A 720 fős Európai Parlamentben (EP) nyolc képviselőcsoport alakult. Az előző ciklushoz képest változás, hogy megszűnt az Identitás és Demokrácia (ID) frakció, és új képviselőcsoportok jöttek létre: a Patrióták Európáért (PFE) és a Szuverén Nemzetek Európája (ESN). A két legnagyobb képviselőcsoport változatlanul az Európai Néppárt (EPP) és a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége (S&D) maradt.

Az EU-intézmények csúcsvezetői közül a következő két és fél évre az EP elnökének ismét Roberta Metsolát, míg az Európai Tanács (EiT) elnökének António Costát választották. 2024 végén kezdheti meg ötéves mandátumát az Európai Bizottság (EB) újra választott elnökeként Ursula von der Leyen. Az Unió új külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjelöltje Kaja Kallas. Az EP a „[Parlament 2024](#)” reformmal összhangban kezdi meg a tagállami biztosjelöltek meghallgatását. Az Európai Unió Tanácsa 2024-es magyar elnökségi [programjának](#) vállalt célja a zökkenőmentes intézményi átmenet biztosítása.

Az Európai Tanács 2024 júniusában foglalkozott az EU belső reformjának kérdésével, és elfogadott [következtetéseiben](#) hangsúlyozta, hogy el kell végezni a szükséges belső előkészítő munkát és reformokat az EU hosszú távú törekvéseinek megvalósítása érdekében. Az EiT felkérte az EB-t, hogy 2025 tavaszáig nyújtson be operatív elemeket tartalmazó, mélyreható szakpolitikai felülvizsgálatokat, különösen az EU hosszú távú versenyképességének, jólétének és globális vezető szerepének biztosítása, valamint stratégiai szuverenitásának megerősítése érdekében.

A szerződések utolsó nagyobb módosítására a 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződéssel került sor az alábbi fontos újításokkal (Európai Parlament [honlapja](#), EUR-Lex [honlapja](#), EUR-Lex [2017](#)):

- létrehozták az EiT állandó elnöki tisztségét és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének pozícióját;
- bevezették a soros elnökségi triót, amelyben három tagállam egymást váltva elnököl;
- növelték az EP szerepét azáltal, hogy az EB elnökét – az EiT javaslata alapján – az EP választja meg;

- a rendes jogalkotási eljárást (korábbi együttléti eljárást) 40 új szakpolitikai területre (pl. mezőgazdaság, igazságügyi és rendőrségi együttműködés) terjesztették ki;
- bevezették az európai polgári kezdeményezést mint a részvételi demokrácia intézményét;
- az uniós politikák korábbi pilléres szerkezetét felváltotta a hatáskörök kizárólagos, megosztott, valamint támogató felosztása.

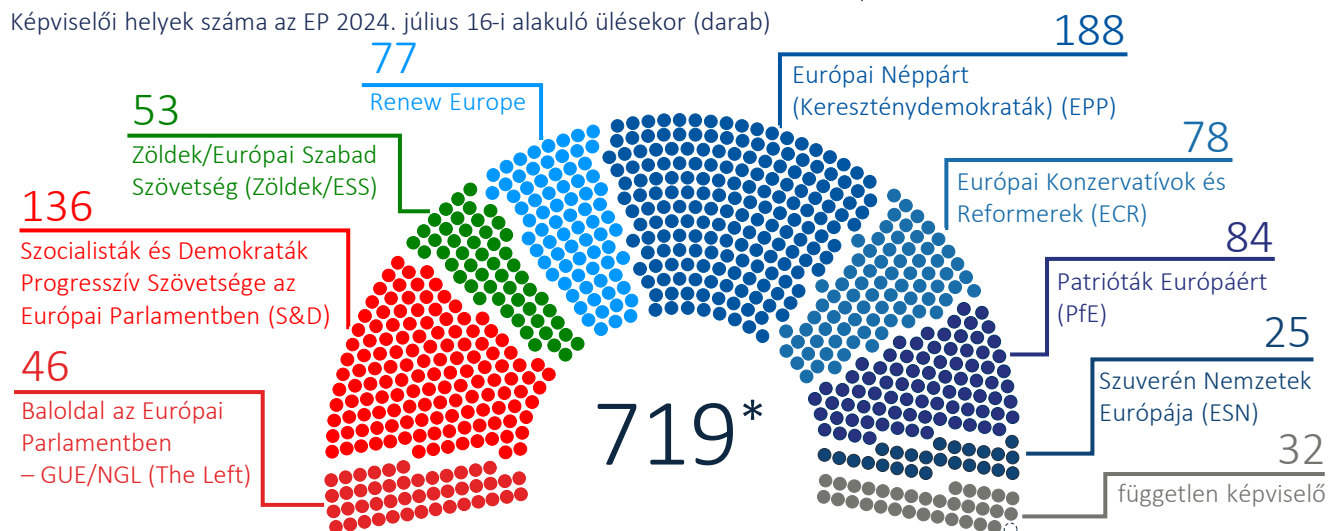
A nemzeti parlamentek európai uniós eljárásaival összefüggésben kiemelkedő jelentőséggel bírt a Lisszaboni Szerződés 1. és 2. számú jegyzőkönyve. A nemzeti parlamentek Európai Unióban betöltött szerepéről szóló 1. jegyzőkönyv alapján az EB-nek biztosítania kell ezek számára a közvetlen hozzáférést a konzultációs dokumentumokhoz, valamint a jogalkotási tervezetekhez. A szubszidiaritás és arányosság elvének alkalmazásáról szóló 2. jegyzőkönyv közvetlen ellenőrzési jogosultságot biztosít a nemzeti parlamenteknek, hogy a nem kizárólagos hatáskörbe tartozó jogalkotási javaslatok esetében szubszidiaritásvizsgálatot folytathassanak az adott javaslat előterjesztésétől számított nyolc héten belül. A szubszidiaritás elvének sérelmét indokolt véleményben állapítják meg.

Az EB 2018 októberében tette közzé [a szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” megközelítéssel foglalkozó munkacsoport jelentését](#), amelyben ajánlásokat fogalmaztak meg a 2. jegyzőkönyv vonatkozásában is. Az EB és az EP évente jelentést készít a nemzeti parlamentek uniós szerepéről (az [EB legutóbbi jelentése](#) 2023 októberében, az [EP legutóbbi jelentése](#) 2024 januárjában látott napvilágot).

A Lisszaboni Szerződés alkalmazásával összefüggő kérdések átfogó megvitatására lehetőséget biztosított a 2021 áprilisától 2022 májusáig tartott [Európa jövőjéről szóló konferencia](#), amelynek keretében a polgárok osztották meg egymással elképzeléseiket. A konferencia eredményeit zárójelentés mutatja be, mely 49 javaslatot és 326 intézkedést tartalmaz. Az EP 2023 novemberi állásfoglalásában [\[P9_TA\(2023\)0427\]](#) a zárójelentés alapján számos intézményi és szakpolitikai reformra tett javaslatot. ♦

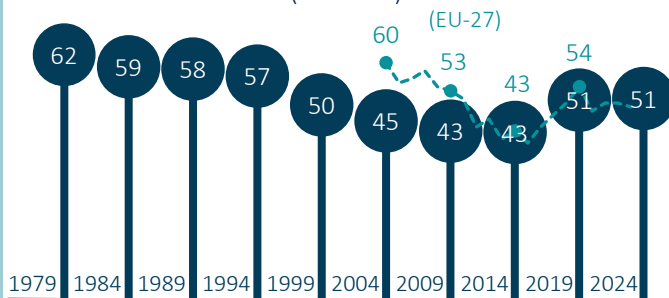
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÖSSZETÉTELE KÉPVISELŐCSOPORTOK SZERINT, 2024–2029

Képviselői helyek száma az EP 2024. július 16-i alakuló ülésakor (darab)

* Az alakuló ülésig a spanyol hatóságok egy mandátumról nem értesítették az EP-t, így a képviselői helyek száma nem érte el az Európai Tanács (EU) 2023/2061 határozatában megállapított 720 mandátumot.

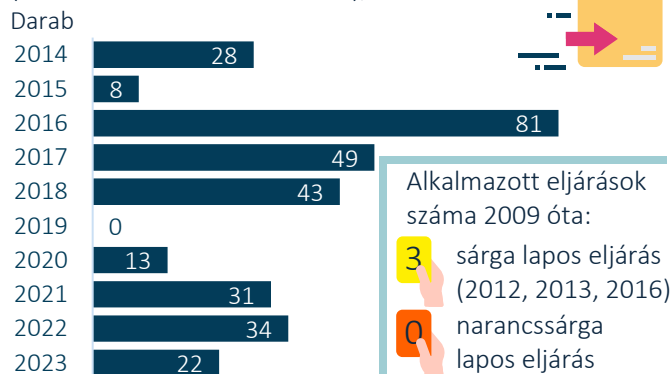
EP VÁLASZTÁSI RÉSZVÉTEL ÉS INTÉZMÉNYI BIZALOM (százalék)

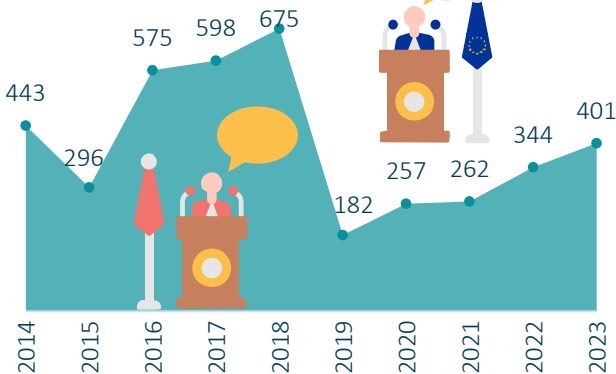
EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSEK SZÁMA, 2012–2024 (darab)

INDOKOLT VÉLEMÉNYEK SZÁMA (SZUBSZIDIARITÁSVIZSGÁLAT), 2014–2023

POLITIKAI PÁRBESZÉD VÉLEMÉNYEINEK SZÁMA, 2014–2023 (darab)

FORRÁSOK

- 1 | Európai Parlament (2024): [Az Európai Parlament képviselőcsoportjai](#) (Flourish chart) | 2 | Európai Parlament (2024): [Európai eredmények](#), Eurostat (2024): [sdg_16_60](#) | 3 | Európai Unió (2024): [Az európai polgári kezdeményezések – főbb számadatok](#) | 4 | 5 | [Written report of the IPEX Information Officer on the work of IPEX 2023](#), Európai Parlament (2024): [A szubszidiaritás elve](#)